

TRENTINO VAN BERG TOT STAD

Zowel 's zomers als 's winters is Trentino zeer de moeite waard voor de actieve bezoeker, waarvoor van alles wordt georganiseerd. Maar behalve de bergen en authentieke dorpjes is het een aanrader ook de stad Trento te bezoeken.

TEKST EN FOTOGRAFIE PAUL VAN EIJDHOVEN

AAN DE VOET VAN DE DOLOMIETEN

Aan de voet van het schitterende massief Le Pale di San Martino in de Dolomieten ligt San Martino di Castrozza (1450 meter). Zowel in de winter als de zomer is het dorp prettig druk en heeft het veel te bieden, van gezellige cafés tot fraaie winkels. Bovendien is het een ideaal vertrekpunt voor allerlei sportieve activiteiten. Onder Nederlanders blijken de trektochten van hut naar hut erg populair te zijn, zo vertelt Manuel, de

directeur van het toeristenbureau. Aan het eind van de middag komen de bezoekers terug van wandelingen, fietstochten of uitstapjes richting het dal. Tegen die tijd is het centrum van het dorp afgesloten voor auto's, zodat men in alle rust kan flaneren. De winkels hebben een gevarieerd aanbod, van sportieve en luxe-kleding tot speelgoed en alpiene souvenirs, en worden dan ook druk bezocht, terwijl de bars en terrassen in San

Martino zich vullen voor de aperitief. De meeste restaurants horen bij een hotel dat meestal halfpension biedt. Maar natuurlijk moet er sowieso toch ook geluncht worden. Een aanrader is Da Anita, aan de rand van het dorp, waar onder het toezicht van de sympathieke *nonna* Anita lokale gerechten worden geserveerd. Als ik haar een selfie van ons beide laat zien die ik ooit eerder maakte, volgt een warme omhelzing.

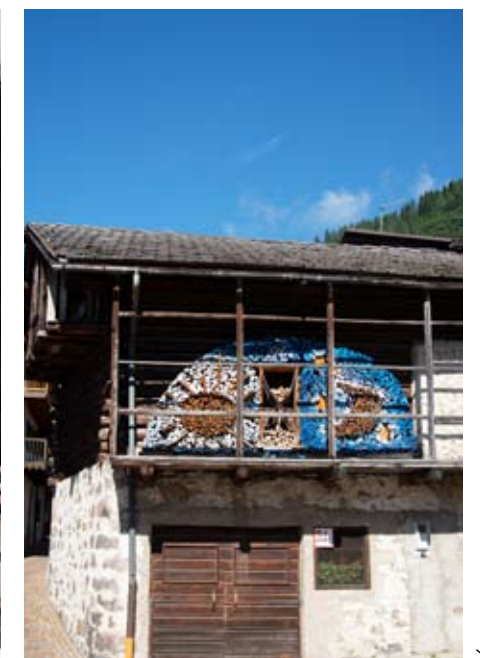
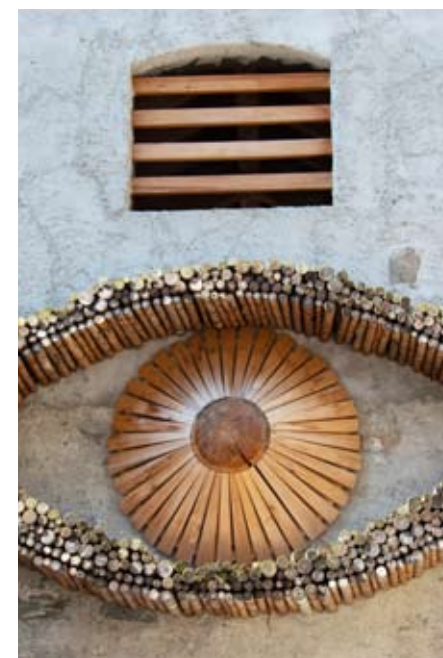

© FOTO PIO GEMINIANI

KUNST VAN BRANDHOUT

Zo'n achthonderd meter lager in de Primiero-vallei ligt het historische dorp Mezzano, dat behoort tot de exclusieve club van 'borghi più belli d'Italia', de mooiste dorpen van het land. Verwacht geen spectaculaire monumenten, maar vriendelijke straatjes met oude huizen. Bij elk huis ligt opgestapeld brandhout. De bewoners van Mezzano deden dit altijd zo keurig dat buitenstaanders er vaak de spot mee dreven. Maar dat kon de inwoners van Mezzano niet deren. Sterker nog: 25 kunstenaars kregen de ruimte om even zoveel kunstwerken in het dorp te plaatsen, gemaakt van houtblokken. Die kunstwerken van brandhout geven veel kleur aan Mezzano.

REFLECTIES IN HET MEER

De Valle del Primiero verruilen we voor de nabijgelegen Val Canali. In de bedding van een rivier, die in de hoogzomer maar een klein stroompje is, hebben enkele zonzonabidders een ligstoel gezet, een bijzonder gezicht. Een stukje verder bevindt zich in de Villa Welsperg het bezoekerscentrum van het uitgestrekte Parco Naturale Paneveggio - Pale di San Martino. Hier vind je informatie over het park en kun je ook e-bikes huren. Weer wat verderop ligt het Lago Welsperg, waarin de omringende bergen en bossen prachtig worden weerspiegeld en waar je aan de rand van het meer op een terras kunt eten en drinken.

ZELF KAAS MAKEN OP EEN ALPENWEI

Het is een uur of vijf 's ochtends. De zon is nog niet op, maar bij Malga Juribello is men al druk bezig de koeien te melken en klinkt het geklingel van koebellen. Deze *malga*, een zomerverblijf voor het vee, ligt op 1868 meter hoogte. Telkens worden tien koeien tegelijk gemolken in een kleine hal, terwijl ze ook wat te eten krijgen. Onbewogen laten de dieren hun uiers reinigen waarna er zuignappen aan worden bevestigd en het melken begint. En even later schuifelen ze weer naar buiten de alpenwei op en komt een nieuw tiental binnen. Bezoekers mogen even 'helpen' met uiers schoonmaken en het bevestigen van de zuignappen. Normaliter gaat alle melk naar Primiero in het dal, maar soms wordt er voor toeristische doeleinden op de malga zelf boter en kaas gemaakt. In een fraaie oude koperen bak met 550 liter inhoud wordt de melk verhit en wordt er stremsel (uit Nederland) aan toegevoegd en verder bewerkt. Speciaal hiervoor komt de bejaarde Giuseppe die al zijn hele leven kaas maakt uit het dal, terwijl de jonge Pietro uitleg geeft. Uiteindelijk lekt het mengsel uit in een doek en wordt wat overblijft in een vorm gedruwd. Pas na een jaar rijpen is de kaas klaar. Tijdens een ontbijt wordt boter die een uurtje geleden gemaakt is, geserveerd (een ongekende smaaksensatie) en natuurlijk is er ook heerlijke kaas die een jaar heeft mogen rijpen. Wij zijn de enige gasten die speciaal vroeg in de auto zijn gesprongen, de andere, vooral gezinnen, hebben hier op de malga overnacht, die tevens een agriturismo is. Een prachtige plek om helemaal tot rust te komen.

KERSENBOMEN VOOR EEN LANG LEVEN

Het eerste stuk op de e-bike gaat vrij gemakkelijk, want over het asfalt, maar dan slaan we af. De onverharde weg is wel wat steiler en het is benauwd. Af en toe is afstappen en een stukje lopen de enige optie, maar na het nodige puffen en hijgen arriveren we bij Agriturismo Dalaip dei Pape voor een welverdiende lunch op het terras. Twee broers en hun zus runnen de agriturismo. Eentje is kok, zus staat in de bediening, en Massimo bemoeit zich vooral met het boerenbedrijf. “De drie grote kersiebomen bij het terras zijn door onze ouders geplant bij onze geboorte, en staan voor een *vita lunga*”, vertelt Massimo. Op het bedrijf wordt veel fruit verbouwd maar ook graan, om bier mee te brouwen. Er lopen kippen rond, er zijn ezels, koeien en varkens. En in een kist kruipen jonge konijntjes dicht tegen elkaar aan. Massimo weet nog net de snuit van zijn Belgische herder uit de kist te duwen en sluit hem daarna maar weer snel. Met veel passie en enthousiasme vertelt hij over alle facetten van het boerenleven hier. Wie een tastbare herinnering aan deze agriturismo wil meenemen, kan kiezen uit de nodige producten, zoals heerlijke confitures. >

BUBBELS UIT HET LEVICO-MEER

Op weg naar Trento stop ik bij een mooie villa met fraaie tuin aan de rand van Levico Terme. Het is het thuis van Cantina Romanese, de kleine wijnmakerij van Giorgio en zijn broer Andrea.

Sinds tien jaar maken de broers wijnen: twee soorten wit, een rode wijn, plus twee spumantes, allebei van honderd procent chardonnay, gemaakt volgens de *metodo classico*. De top van de spumantes is de Lagorai waarvoor de broers een bijzonder rijpingsproces hebben bedacht. Met een grote kraan worden ieder jaar kratten met flessen Lagorai op de bodem (op twintig meter diepte) van Lago di Levico gelegd waar ze meer dan vijfhonderd dagen rijpen op een constante temperatuur. Daar hebben ze ook een filmpje over gemaakt dat op YouTube te vinden is (zoek op 'spumante lagorai'). Giorgio vertelt wat grinnikend dat zijn vorige vlam daar in voorkomt, tot groot ongenoegen van zijn huidige vriendin. De roodharige Giorgio – "dat komt door mijn Oostenrijkse afkomst" – laat ons uiteraard zijn wijnen proeven. Zeer smakelijk, maar de Lagorai springt er wel uit. Van donderdag tot en met zondag organiseert Giorgio wijnproeverijen hier. En wie een Valsugana-pas heeft (zoals deze streek heet), krijgt ook nog eens korting.

OUDE TRENTO

The claim to fame van de stad Trento is het Concilie dat hier plaatsvond tussen 1545 en 1563. De katholieke kerkleer werd hier aangescherpt en de hervormingen die hierop volgden leidden uiteindelijk tot het succes van de contrareformatie. Gids Sabrina weet te vertellen dat de prachtige renaissance-palazzi met fraaie fresco's in het oude centrum van de stad te danken zijn aan het Concilie. Daarvoor werd de hele stad mooi gemaakt. Sabrina spreekt overigens ook een aardig woordje Nederlands: "Ik heb vier jaar in Sint-Oedenrode gewoond." Het hart van de stad is (zoals zo vaak natuurlijk) de Piazza Duomo met de kathedraal van de heilige Vigilius. Een bijzondere duomo grotendeels in romaanse stijl. Alleen aan de linkerkant heeft de duomo een toren, voor het rechter exemplaar was geen geld meer. Let op het roosvenster dat ook het *ruoto della fortuna* wordt genoemd, het rad van fortuin, dat de bezoeker eraan moet herinneren dat geluk van korte

duur kan zijn. Aan de buitenkant van de kerk zijn in de stenen tekens te zien van de metselaars. Die konden niet schrijven maar krasten een teken zoals '△' in een steen als ze betaald waren. De sfeer in het overduidelijk welvarende Trento is aangenaam, met leuke horecagelegenheden en prima winkels. Een goede bestemming voor een korte citytrip. >

NIEUW TRENTO

Aan de andere kant van de spoorlijn die door de stad loopt, stond vroeger een bandenfabriek van Michelin. Die werd gesloten en vervolgens mocht de beroemde architect Renzo Piano hier het een en ander ontwerpen. Zoals appartementengebouwen met op de benedenverdieping horeca en andere bedrijven. Ook staat hier het voor een groot deel uit glas opgetrokken MUSE, een wetenschapsmuseum dat duidelijk de hand van Piano verraad.

TIPS & ADRESSEN

♦ ALGEMENE INFO
www.visittrentino.info

♦ HOTEL COLBRICON
Prima viersterrenhotel, rustig gelegen net even buiten het centrum van San Martino.
Via Passo Rolle 229, San Martino di Castrozza, www.hotelcolbricon.it

♦ RISTORANTE DA ANITA
Aangenaam restaurant met lokale specialiteiten. Er zijn ook enkele junior suites te huur.
Via Cavallazza 24, San Martino di Castrozza, www.ristoranteda-anita.com

♦ PARCO NATURALE PANEVEGGIO - PALE DI SAN MARTINO
Natuurpark dat zich aan drie zijden rondom San Martino uitstrekt. Beneden in het dal in de Villa Welsperg is een bezoekerscentrum en daar kun je ook e-bikes huren.
www.parcopan.org

♦ AGRITUR DALAIP DEI PAPE
Prachtig gelegen agriturismo met een schitterend uitzicht.

Smakelijke gerechten en Massimo vertelt graag over het boerenbedrijf dat ze runnen.
www.agriturdalaip.it

♦ MALGA JURIBELLO
Agriturismo op een alpenwei op 1868 meter hoogte waar op sommige dagen ook op traditionele wijze kaas en boter worden gemaakt. Van juni t/m september geopend.
Loc. Passo Rolle, Tel. +39 348 8925841. Voor boekingen zie visittrentino.info.

♦ CANTINA ROMANESE
Klein wijnhuis bij het Lago di Levico. De topwijn is een spumante, Lagorai, die op de bodem van het meer rijpt. Van donderdag t/m zondag zijn er wijnproeverijen. Met de Valsugana-pas krijg je korting.
SP11 nr. 52, Levico Terme, Tel. +39 347 381 7590. Op Facebook spumantelagorai

♦ HOTEL AMERICA
De locatie is uitstekend, net buiten het oude centrum van Trento. Prima kamers, maar

niet met heel veel sfeer.
Via Torre Verde 50, Trento, www.hotelamerica.it

♦ MUSE
Wetenschapsmuseum in een door Renzo Piano ontworpen gebouw aan de rand van de stad.
Corso del Lavoro e della Scienza 3, Trento, www.muse.it

♦ GREEN TOWER
Voor een heerlijke pizza!
Via Torre Verde 29, Trento, www.ristorantegreentower.com

♦ OSTERIA IL CAPPELLO
Uitstekende lokale gerechten voor een goede prijs in het historische centrum.
Piazzetta B. Lunelli 5, Trento, www.osteriailcappello.it

♦ RISTORANTE ANTICO POZZO
Gevestigd in een oud palazzo in een steeg in het oude centrum. Met een fraai terras. Uitstekende vlees-en visgerechten én pizza.
Vicolo della Sat, 6, Trento, www.antico-pozzo.it